

SZENTANDRÁSI HÍRMONDÓ

IV. évf. 1. szám

Szerkesztette: Üveges Gábor

TARTALOM:

Tisztelt Hernádszentandrás Lakos!

- ❖ **Polgármesteri jegyzet**
- ❖ **Dr. Ódor Ferenc összegzése**
- ❖ **A Demján Alapítvány egy éve támogatja az Encsi Kistérséget**
- ❖ **Aktuális**
- ❖ **Bibliai tanoda**
- ❖ **Húsvétra készülve**
- ❖ **Receptgyűjtemény**

„Az öregek, a régiek tudták még, kell, hogy időt szakítsunk magunkra, önmagunk és az egész teremtett világ megfigyelésére. Tudtak figyelni, tudtak várni, tudtak csendben lenni. Ismerték minden földi és égi feladat pontos helyét, idejét, s ha elbizonytalanodtak olykor-olykor, vártak és befelé hallgatóztak.”

([Schäffer Erzsébet](#))

„A legvégén nem az fog számítani, hogy mennyi év volt életedben, hanem hogy mennyi élet volt éveidben.”

([Abraham Lincoln](#))

„Vendég vagy a világban, és ez a világ szép vendégfogadó. Van napsugara, vize, pillangója, madara. Van virágja, rengeteg sok. Tanulj meg örövendeni nekik. Igyekezz többet törődni azzal, ami még a világ szépségeiből csodálatosképpen megmaradt, az emberiség minden pusztításai mellett is.”

([Wass Albert](#))

A 2009. esztendő bizony nem azt hozza a magyar emberek számára, mint amire számítottak a korábbiakban. A pénzpiacok, a világgazdasági folyamatok mára szinte teljes mértékben meghatározzák egyes országok politikai mozgásterét, kiszolgáltatott helyzetbe hozzák a lakosság döntő részét.

Ugyanakkor érdemi és szakmailag helyes lépések esetén nem azokra kellene, hogy szinte elviselhetetlen terhet rójon ez a válság, akik eddig is kivették bizony a részüket a szükséges áldozatokból. Egyre inkább az az ember érzése, hogy az állampolgárok csupán eszközök a döntéshozók kezében, és a számok, az Európai Unió, valamint a gazdasági szereplők véleménye sokkal fontosabb a mindennapok során, mint a társadalom igénye, előbbre jutása, egy kiszámítható és biztonságos mindennapi élet feltételeinek biztosítása.

Ezen körülmények, és az önkormányzatok költségvetését is rendkívül súlyosan érintő megszorítások ellenére Hernádszentandrás igyekszik megőrizni a stabil működés feltételeit, és az előző évek gyakorlatához hasonlóan igyekszünk megszerezni többletforrásokat, pályázati pénzeket ahhoz, hogy a válságos időszakkal dacolva fejleszteni tudjunk, az itt élő emberek esélyeit, lehetőségeit folyamatosan növelni, bővíteni tudjuk.

Elkezdjük ezt a tudatos munkát néhány évvel ezelőtt, viszont látni kell, hogy ezek igazi eredményei 5-10 év alatt lesznek tetten érhetők a mindennapokban, és hozhatnak látványos javulást akár a foglalkoztatás területén, akár a település értékét, megítélését, vonzerejét illetően.

Először építeni, cselekedni, példát mutatni kell, a tetteké, a munkáé kell legyen a főszerep, ugyanis csak így érhető el minőségi és maradandó eredmény.

Örömmel tájékoztatom Önöket arról, hogy sikeres pályázatoknak köszönhetően új falubusza van a településünknek, a tavasz folyamán elindulhat a szabadtéri színpad építése, és a régóta esedékes útfelújítási munkálatok is megvalósulhatnak a nyár folyamán, mely során új burkolatot kap a Petőfi út, a Temető út, valamint a Szabadság út.

A település közbiztonságának erősítése érdekében tett lépésünk az éjszakai figyelőszolgálat felállításával meghozta a várt eredményt, és ezen feladatkör további kiszélesítésével hosszú távon működtetni kívánjuk a kialakított rendszert.

Most, amikor munkahelyek ezrei szűnnek meg, válik kilátástalanná emiatt családok sorsa, önkormányzatunk igyekszik az előző évekhez képest nagyobb számban foglalkoztatni a helyi munkanélkülieket, hogy ezzel is segítse a megélhetésüket. Várjuk ugyanakkor ennek megbecsülését, mert közös érdekünk, hogy mindenki a saját feladatát igényesen ellátva hozzájáruljon ahhoz, hogy Hernádszentandráson évről-évre jobb legyen élni.

Kellemes Húsvéti Ünnepeket kívánok Önöknek a magam és családom nevében!

Üveges Gábor
polgármester

Dr. Ódor Ferenc összegzése a 2008. esztendőről

Dr. Ódor Ferenc, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés elnöke az alábbiakban összegezte a 2008. esztendő főbb történéseit, melyet ezúton osztunk meg Hernádszentandrás lakosságával.

Az oktatás nehézségei, és szépségei

A megyei önkormányzat kötelező feladatait egyrészt saját intézményeinek működtetésével, másrészt a települési önkormányzatokkal és a többcélú kistérségi társulásokkal a szak- és szakmai szolgáltatások egyes feladatainak ellátására kötött megállapodások szerint látja el. Fenntartásában **25 közoktatási** intézmény működik.

Az intézményekben a **tanulólétszám** a középiskolákban, az alapfokú művészetoktatásban és a kollégiumokban a tavalyi évhez viszonyítva kissé **csökkent**, míg a **sajátos nevelési** igényű tanulókat ellátó intézményrendszerben **növekedett**. A megyei fenntartású intézményekben oktatásban mintegy **13.000 fő** vesz részt. Több mint **1.300 fő dolgozik** a megyei fenntartású közoktatási intézményekben, ebből **800 fölötti a pedagógusok** és közel **500 az egyéb munkakörben** alkalmazottak száma. Gondot jelent, hogy jelentősen növekszik a hátrányos és a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma.

2006-os döntésünk alapján a Bursa Hungarica ösztöndíjunkt felemeltük 2000 forintra. Az ösztöndíj a szociálisan rászoruló, nappali tagozaton, államilag finanszírozott képzésben részesülő hallgatók továbbtanulását segíti, az esélyteremtést szolgálja. Országosan a legtöbb támogatott pályázó megyénkbeli kerül ki. Összesen 4998 gyermeknek tudunk segíteni a tanulásban. A finanszírozás drasztikus változásai miatt 2008-ban is a közoktatási feladatellátás átgondolására kényszerült sok fenntartó. A közoktatási törvény előírásainak megfelelően szakvéleményt kértek azzal kapcsolatban, hogy a tervezett intézményi átszervezés a megyei fejlesztési tervvel összhangban áll-e. 28 kérelem érkezett, legtöbb esetben intézményfenntartó társulásban látják el a közoktatási feladatokat, több olyan település is van, ahol intézmények megszüntetésére került sor. Hat településen zárták be az általános iskolát.

Az egészségügy helyzete megyénkben

Az elmúlt évben, azt hiszem bátran kijelenthetjük az egészségügyben volt a legtöbb és legdrasztikusabb változás. Molnár Lajos egykori egészségügyi miniszter kórházreformja miatt, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzathoz tartozó **5 aktív kórházból** összesen **443 fekvőbeteg** ellátást nyújtó ágyszám került **elvonásra**. A miniszteri döntés értelmében, a **Szikszói II. Rákóczi Ferenc Kórház** és a **Miskolci Szent Ferenc Kórház** aktív betegellátását teljesen elvonták, és **rehabilitációs kórházzá** minősítették megyénk azon két intézményét, melyek jól működő, szépen felújított, biztos anyagi háttérrel rendelkező létesítmények voltak.

Az aktív ellátás megszűnése miatt ezen **két kórházból** összesen **215 dolgozótól** kellett megválnunk, ezen kívül jelentős szakmai átszervezésre is kényszerítették az intézményeket. A szakmai struktúraváltás miatt az érintett kórházak épületeiben belső átalakításra, **egészségügyi műszer- és eszközcserekre** volt szükség. Ezt az egészségügyi minisztérium összesen **147 millió** forinttal támogatott, **melyet** a megyei önkormányzat a **szikszói kórház** esetében **4 millió** a **Szent Ferenc Kórház** esetében **50 millió** forinttal egészített ki. Minden változás ellenére, sikerült megőriznünk az intézmények **pénzügyi stabilitását**. Ennek hosszú távú biztosítása érdekében azonban továbbra is vizsgálni és keresni kell az ellátás színvonalának, valamint a működőképesség fenntartását szolgáló lehetőségeket.

A kórház átalakítás időszakában többször jeleztük az egészségügyi minisztérium felé, hogy döntésük nem javít, hanem rontja a betegellátást megyénkben, ezen kívül törvénytelen is.

Több demonstrációval próbáltuk felhívni a figyelmüket arra, hogy változtassanak a döntésükön, ám ezt nem voltak hajlandók még átgondolni sem.

Ez év **szeptember 26-án** kiderült nekünk volt igazunk. Ugyanis az **alkotmánybíróság megsemmisítette** azt a jogszabályi rendelkezéseket, melyeken az egészségügyi miniszteri döntés és eljárás alapult, és egyben a megyei önkormányzat keresetleveleiben megfogalmazott érvek helyességét is igazolta. Bízunk abban, hogy a legfelsőbb bíróság döntésében mérlegelni fogja az alkotmánybíróság határozatában foglaltakat, és úgy döntenek, a kórházak visszakapják eredeti funkciójukat.

A negatív változások ellenére azonban az egészségügybe is tudunk pályázatokat nyerni. A **Szikszói II. Rákóczi Ferenc Kórház esetében 750 millió Ft támogatást nyertünk el**. Ebből az összegből várhatóan 2010. első félévére megvalósuló beruházás eredményeként bővül az egynapos sebészeti ellátás, megteremtődnek a nappali kórházi ellátás feltételei, jelentősen átalakul, új szakterületekkel bővül a járó beteg szakellátás, a rehabilitációs ellátás új fizioterápiás egységgel és a hidroterápia feltételeit megteremtő medence létrehozásával szélesedik.

12 milliárd forintot nyert el a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház „Csillagpont kórház” projektje. A beruházásnak köszönhetően egy olyan létesítmény épülhet ki, amely nemcsak a megye, de a régió betegeit is a legkorszerűbb körülmények között tudja ellátni.

Pályázatokban jók vagyunk!

Intézményeinkre továbbra is ráfér a felújítás, hiszen nem felelnek meg az elvárásoknak, a szakmai előírásoknak, a kor követelményeinek. Az egyes beruházási, felújítási feladatokat úgy kell megfogalmaznunk, hogy megvalósításuk **működési költségcsökkentést eredményezzen**. A tervezett fejlesztéseknél továbbra is szem előtt tartjuk az energia megtakarítás elérését a meglévő épületek utólagos hőszigetelésével, nyílászárók cseréjével, a világítótestek rekonstrukciójával, a fűtési rendszer szabályozásának korszerűsítésével. Terveink között iskolák, szociális és gyermekvédelmi intézmények, közművelődési valamint egészségügyi intézmények fejlesztése egyaránt szerepel.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat ezek keretében **2007 év végétől 2008 október végéig mintegy 25 pályázatot** nyújtott be, több mint **16 milliárd** forint értékben, melynek egy jelentős részét az egészségügyi intézmények korszerűsítése, átalakítása teszi ki. A fejlesztések során arra törekszünk, hogy egyidejűleg az intézmények komplex felújítására és az **akadálymentesítési** feladatok megvalósítására is sor kerüljön.

Jelen állapot szerint 2008-2009-ben öt intézményünkben (*Ózdon az Általános iskola óvodai részleg, Nagybarcán a csecsemőotthon, Encsen az Ápoló és Idősek Otthona, Megyei Kórház gyermek rehabilitációja, Sályban a mozgássérült Általános Iskola*) – **2 oktatási, 2 szociális és 1 egészségügyi** – kezdődnek meg az utólagos akadálymentesítést szolgáló beruházások, további **5 intézményünkben** pedig **energia-megtakarítást** eredményező átalakítások valósulnak meg. A fejlesztések keretében többek között olyan nagy volumenű beruházások is megvalósultak, mint például a közel **másfélmilliárd forint** összköltségvetésű **„Összefogással Tokaj világörökségéért”** című projekt. Ennek eredményeként került kialakításra **Széphalmon a Magyar Nyelv Múzeuma** a Kazinczy emlékparkban. A szikszói **II. Rákóczi Ferenc Kórház** szakmai átalakítási koncepciójára **747 millió** forint támogatást sikerült elnyerni, a fejlesztés a 2009-es évben valósul meg.

Néhány fejlesztéstől eltekintve a legtöbb projekt jellemzője azonban a **„tűzoltó jelleg”**, önmagukban sajnos nem garantálhatják az érintett ágazatok további működését, fejlődését, sokszor a minimálisan előírt és szükséges működési feltételek sem teremthetők meg nagyon sok helyen, ugyanis sok intézményünk és maga a fenntartó is eleve kizárásra kerül a fejlesztésekre jogosultak köréből.

A Demján Alapítvány egy éve támogatja az Encsi Kistérséget

Demján Sándor 1994-ben alapította azt a nevét viselő alapítványt, amely az esélyegyenlőséget kívánja javítani a halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek, illetve a tehetséges általános és középiskolás tanulók támogatásával.

A 2007-ben indított kísérleti program keretében - a nyírbátori kistérségnek nyújtott támogatással - modellértékű gyakorlatot valósított meg az elképzelés, majd 2008-ban, az országban másodikként, az encsi kistérség kapott lehetőséget. Egy pályázati programon keresztül a hátrányos helyzetű gyerekek képesség- és készségfejlesztését, tehetséggondozását, felzárkóztatását célozták meg harminchat olyan településen, amelyeken a demográfiai, gazdasági és foglalkoztatási mutatószámok egyértelműen bizonyítják a többszörösen hátrányos helyzetet.

A Demján Sándor Alapítvány az Abaúj Polgáriáért Alapítvánnyal együttműködve dolgozik, a munkához támogatást ad a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat. A megállapodás aláírásakor (amelynek értelmében öt éven keresztül egymilliárd forinttal támogatja az Encsi Kistérség fiataljait) Demján Sándor hangsúlyozta, az egész ország felelősége, hogy a tehetséges fiatalok ne tűnhessenek el csupán azért, mert hátrányos a helyzetük. Ódor Ferenc a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés elnöke már ekkor közölte, hogy a megyei önkormányzat évi 3.5 millió forinttal támogatja a programot.

Az eltelt egy éves időszak eredményeinek bemutatására március 26-án került sor Krasznokvajdán, Forrón, majd Encsen egy gálaműsor bemutatása mellett. Az eseményen részt vett Demján Sándor, valamint dr. Ódor Ferenc országgyűlési képviselő, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Közgyűlés elnöke. Az összegzésből kiderül, hogy az elmúlt egy évben - tíz hónapon keresztül - átlagosan több mint 12 millió Ft értékben, 2363 óvodás és általános valamint középiskolás gyermek részesült támogatásban havonta. Ezen kívül - egyenként 2,5 millió Ft értékben - hat közösségi terem kialakítására is sor került Ináncson az Arany János Általános Iskolában, Mérán a Dajka Gábor Általános Iskolában, Szalaszenden a Körzeti Általános Iskolában, Krasznokvajdán a Béres Ferenc Általános Iskolában, illetve Encsen a Petőfi Sándor Általános Iskolában és a Váci Mihály Gimnázium, Szakközépiskola és Kollégium kollégiumi intézményegységében.

Az eseményen megtekintették a forrói Napközi otthonos Óvodában kialakított játszóudvart, továbbá jelképesen átadták a krasznokvajdai játszóudvart, a felújított vizesblokkot és a közösségi teremet. Itt kell megjegyezni, hogy az alapítvány nem csak a játszóterek kialakítását és a felújítási munkákat támogatta, hanem óvodai foglalkoztató, képességfejlesztő programcsomag is bevezetésre került a fent nevezett két intézményben. Ennek célja az óvodáskorú, de be nem iratkozott gyerekek bevonása az óvodai munkába.

A Demján Sándor Alapítvány támogatási programja keretében - az Abaúj Polgáriáért Alapítvány közreműködésével - az óvodás korúak étkezési támogatásban részesültek és óvodakezdési csomagot kaptak, az iskolás diákok számára pedig különböző iskolafokok szerinti ösztöndíjak kerültek folyósításra, alsó tagozatosoknál 50.000,- Ft/év, felső tagozatosoknál 60.000,- Ft/év, középiskolásoknál 80.000,- Ft/év értékben. A program keretein belül került sor általános és középiskolás diákok táboroztatására, amelyen közel száz fő vett részt Erdélyben, Felvidéken, valamint a megyében szervezett nyári honismereti, olvasó- és sporttáborokban. Fentiek mellett - a támogatott általános és középiskolás diákok tanulásának megkönnyítésére - könyvajándékban részesültek a kötelező olvasmány alprogramon keresztül.

Demján Sándor és Ódor Ferenc kiemelte az encsi programon, hogy hazánk nagyon nehéz helyzetben van, most különösen fontos a hátrányos helyzetben élő fiatalok segítése. Elhangzott, hogy Magyarország Európa legszegényebb állama lesz az elkövetkezendő tíz évben, a gyermekek segítségét az egyik legfontosabb célként kell kezelni. Biztosítani kell az azonos színvonalú oktatást, egészségügyi ellátást, mert egy jól képzett világban kell megállni helyüket. - A szegénység nem szégyen - mondta Demján Sándor - ez a legtöbbször azonos a tisztességgel, az ilyen körülmények között élők motiváltabbak, mint a jó körülmények között felnövő, a motivált fiatalok jelenthetik Magyarország jövőjét.

Aktuális:

- 2009. május 20-án – szerdán – 0.00 és 21.00 óra között kerül megrendezésre községünkben 2007 és 2008 után immár harmadik alkalommal a ***Kihívás Napja*** elnevezésű országos esemény, melyet az elmúlt két esztendőben a 700 fő alatti települések kategóriájában megnyert Hernádszentandrás.
A részletes programot a későbbiekben közöljük. Minden lakos részvételére számítunk!
- Ezúton tájékoztatjuk a tisztelt lakosságot, hogy ***burgonyaföld*** a 2009. esztendőben is igényelhető lesz önkormányzatunknál. A pontos feltételekről, és a jelentkezési határidőről április végéig levélben értesítjük Önöket.

Felhívás:

- **„Régi Ízek” címmel receptgyűjtő pályázatot** hirdet Hernádszentandrás polgármestere, melyen várjuk azoknak a helyi, falusi ételeknek a receptjeit és elkészítésüknek leírását, melyeket 30-40 évvel ezelőtt, vagy annál is régebben fogyasztottak Abaújban a mindennapok során vagy ünnepek alkalmával. Bármilyen ételek, italok, reggelik vagy főétekek kínálatát szívesen fogadjuk.
Beküldendő: A *Körjegyzőség Kirendeltségére 2009. május 31-ig!*
A legtöbb és legváltozatosabb recepteket beküldők közül az első három helyezett részt vehet a június hónap második felében sorra kerülő Parlamenti látogatáson, valamint minden beküldött recept benne lesz a várhatóan év végén megjelenő Hernádszentandrás Monográfiája című könyv második kiadásában.

- Az Önkormányzati Minisztérium Civilkapcsolati és Esélyegyenlőségi Osztálya az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium Oktatási Főigazgatóságával együttműködve **pályára irányító tábort** szervez azoknak a cigány származású fiataloknak, akik a rendvédelmi vagy rendészeti (tűzoltóság, katasztrófa-elhárítás, rendőrség, büntetés-végrehajtás) szerveknél szeretnének elhelyezkedni.

A tábor időtartama: 2009. július 6-10.

Helyszíne: Nagykovácsi, Adyligeti Rendészeti Szakközépiskola

A résztvevők áttekintést kapnak a rendvédelmi szervek munkájáról, a felvételi követelményekről.

A tábor a résztvevők számára térítésmentes.

Olyan fiatalok jelentkezését várják, akik:

- gimnázium vagy szakközépiskola nappali tagozatán 2009. szeptemberében kezdik meg a 11. vagy 12. tanulmányi évfolyamot, *vagy*
- érettségivel rendelkeznek, de még nem töltötték be a 20. életévüket.

Beküldendő:

- Önéletrajz
- A 11. évfolyam év végi lezárt bizonyítvány hiteles másolata (az idén érettségiző esetén) *vagy*
- Az érettségi bizonyítvány másolata, ha már érettségizett
- Támogató nyilatkozat a helyi kisebbségi önkormányzattól vagy cigány civil szervezettől, ennek hiányában a település jegyzőjétől.

Jelentkezési határidő: **2009. június 15.**

Cím: ÖM Civilkapcsolati és Esélyegyenlőségi Osztály (1903 Budapest, Pf.: 314.)

További információ kérhető: Rostás Krisztina, romaügyi referenstől (Tel.: 1/441-1157)

Bibliai tanoda

...mert ő (Jézus) Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és magatartásában is embernek bizonyult; megalázta magát, és engedelmeskedett mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig. Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta neki, amely minden névnél nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieiké, földieké és földalattiaké; és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.
(Filippi levél 2: 6-11)

A Biblia két főrészből áll. Az első rész: Ószövetség (39 könyvet tartalmaz) és a második rész Újszövetség (27 könyvet tartalmaz). Az Újszövetség első négy könyve: Máté, Márk, Lukács és János evangéliuma. Az „evangélium” jelentése: *örömhír*. Ezeket a könyveket az a négy evangélista írta, akikről elnevezésüket kapták. Az evangélium rendeltetése az, hogy elmondja nekünk az örömhírt az Úr Jézus Krisztusról, aki eljött a mennyből, hogy a mi megváltónkká legyen. Kicsoda Jézus valójában? A Bibliában nagyon sok néven nevezik Őt. Hozzánk talán a *Jézus* név áll a legközelebb, ami azt jelenti: *szabadító, üdvözítő*. Ezt a nevet maga Isten választotta Fiának. Mielőtt Jézus megszületett volna, születését Isten kijelentette egy angyal által. Máté evangéliuma első fejezete huszonegyedik versében ezt olvassuk: „...akit nevez el Jézusnak, mert ő szabadítja meg népét bűneiből”.

Mit jelent a megszabadítani szó? Ha egy kislány bennreked egy égő épületben, de a tűzoltó kihozza őt, akkor azt mondjuk, hogy a tűzoltó megmentette a kislányt a tűzhaláltól. Ha egy fiúcska alatt, aki a fagyott kis tavon játszadozik beszakad a jég, és egy felnőtt kihúzza, akkor ez a felnőtt megmentette őt a fulladástól. Van valami, ami minden embert fogva tart. A Biblia ezt bűnnek nevezi. Mindnyájunknak szüksége van arra, hogy valaki megszabadítsa a bűntől. Minden gonoszság és Istennel szembeni engedetlenség bűn. Amikor egymásra nézünk, nem tudjuk megállapítani társunkról, hogy vétkezett-e vagy sem, ám Isten látja, hogy mi van a szívünkben. Ő azt mondja az igéjében, hogy egyedül Jézus bűntelen. Éppen ezért küldte el Őt a világba, és éppen ezért csak Ő tud megszabadítani minket a bűntől, valamint az érte járó méltó büntetéstől. A bűn megakadályoz minket abban, hogy Istennek tetsző módon, tisztán éljünk, és másoknak is segítségére legyünk. Jézus azért jött a földre, hogy megmenten minket. Ahogy a tűzoltó kiragadta a kislányt a lángokból, és a felnőtt ember kimentette a fiúcskát a jég alól, úgy szabadít ki minket Jézus a bűnnek rabságából. A kislány és a kisfiú nem lett volna képes saját erejéből megszabadulni a biztos haláltól. Ugyanígy mi sem tudjuk magunkat megszabadítani vétkeinktől. Azért jött Jézus, hogy megszabadítson bennünket.

A Jézus név mellett a leggyakoribb név: *Úr Krisztus*. Mit jelent az *Úr Krisztus* név? Azok az emberek, akiket Isten felhasznált az Újszövetség megírásában, ógörög nyelven írtak. A Bibliát később lefordították más nyelvekre, így magyarra is. (Az első teljes Bibliát Károlyi Gáspár, református lelkipásztor fordította le magyar nyelvre 1590-ben). A Krisztus név a görög *kriszthosz* szóból származik, ami azt jelenti: *felkent*. Az ószövetségi időkben, amikor egy királyt megkoronáztak, fejét olajjal kenték meg, annak jeléül, hogy Isten kiválasztotta, és különleges feladatra hívta el. Isten Jézus Krisztust arra a különleges feladatra „kente fel”, azaz hívta el, hogy világ bűnét elvegye, és örök életet hozzon az embereknek. Amikor Krisztus nevét kiejtjük, arra gondolunk, akit Isten küldött a mennyből, hogy a világ Megváltója legyen.

Az *Úr* szó tulajdonost, a *hatalom birtoklóját* jelenti. Ma azokban az országokban, ahol király vagy királynő uralkodik, az úr címet különleges megtiszteltetésként kapják egyes férfiak. Néhány országban, ahol törzsi társadalmi rendszer van, az úr vagy törzsfőnök még ma is nagy hatalommal rendelkezik azok fölött, akik az ő földjén laknak, és nagy adókat ró ki rájuk. Az Újszövetség több mint 600 alkalommal nevezi Jézust Úrnak. Amikor én Jézust Úrnak szólítom, azt jelenti, hogy ELISMEREM: neki joga van uralkodni fölöttem. Általa teremtettünk, és Ő meghalt értünk a kereszten bűneink miatt. Amikor felelősségteljesen azt mondjuk, hogy Jézus a mi Urunk, azt jelenti, hogy átadtuk életünket neki, hogy azt cselekedje velünk, amit jónak lát, vagyis az ő akarata valósuljon meg a mi életünkben.

Még folytatjuk...

református lelkipásztor

Húsvétra készülve

Húsvéti ételeink szimbolikája

A 40 napos böjt végeztével húsvét volt az első nap, amikor a hívek ismét húst vehettek magukhoz. Innen ered magyar *húsvét* elnevezés is.

A *Húsvét* a keresztények hitében a Feltámadás ünnepe, egyben a legnagyobb ünnep, mivel a Feltámadás valóságának hite a kereszténység ember- és világképeinek sarokköve. A húsvéti ünnepkör sok eleme, szimbolikus tartalmú mozzanata egyházi eredetű, egyházi jellegű rítusból vált népszokássá. Húsvéti népszokásaink jó része a feltámadáshoz, az élet újjászületéséhez, a tavaszhoz kapcsolódik.

A többféle ételnek jelképes szerepe volt. Az ünnep szinte áldozati eledele a *húsvéti bárány*, amely Krisztust jelképezi. Minthogy Jézus az emberiség megváltására jött a földre, már az újszövetségi könyvek is Isten bárányának nevezik őt ószövetségi előképekre támaszkodva (a zsidók Egyiptomból való kivonulásuk előestéjén bárányt ettek; Izsák helyett leölt kos szerepel Ábrahám áldozatában; engesztelő napjukon a zsidók a pusztába bűnbakot eresztettek.). Először a 7. században találjuk meg a húsvéti bárány megszentelését. Rómában már a 9. században megvolt ez a szertartás, ahol maga a pápa áldotta meg a húsvéti bárányt az utolsó vacsorát utánzó étkezésnél. A 11. században már Franciaországban és Spanyolországban is találkozunk vele, végül Németországban is elterjedt. A húsvéti bárányáldozat emlékét a magyar néphagyományban is megtaláljuk: a régi szegedi felsőtanyai juhászgazdák például a leölt bárány vérével az ószövetségi zsidók módjára szokták megkenni az ajtófélfát, hogy az ő elsőszülöttjeiknek se legyen bajuk. A bárányt általában nagypénteken ölték meg, s elkészítés közben arra is ügyeltek, hogy csontját ne törjék meg (János evangéliuma 19,36). A csonttörés tilalma később sok helyen a húsvéti sonkával kapcsolatosan is felbukkan. A bárányszűz mellett már a 10. században föltűnik a sonkaszentelés is. Gyakorlati oka volt annak, hogy a bárányszűz helyét valamelyest átvette a *sonka* az ünnepi étkezésben. A böjt elteltével ugyanis ilyenkor lehetett elővenni a disznóvágásból eltett füstölt sonkát. A sonka a paraszti élet gazdasági és kultikus rendje következtében vált már igen régen jellegzetes húsvéti eledellé. A hozzá fűződő hiedelmek inkább mágikus, mint szakrális jellegűek. A húsvéti sonkát sok helyen úgy eszik, hogy csontot nem törnek benne.

A *tojás* általános tisztelete jóval távolibb múltba nyúlik vissza, hiszen az élet, az átváltozás, az újjászületés archaikus jelképe. Az életet hordozó csíra már régóta a világmindenség jelképe a Föld számos népének hitvilágában, jó néhány teremtésmítosz pedig egyenesen a világnak a tojásból való megszületését beszéli el. A húsvét sok néprajztudós és antropológus szerint az ősi tavaszünnepek keresztény örököse, ezért kapcsolódhatott hozzá olyan szorosán a tojás kultusza, ami a föltámadt Krisztust jelképezi. Ahogyan a tojásból új élet éled, úgy támad fel Krisztus is a sírjából, az emberek megváltására. Egy másik felfogásban a tojás a Hívő, belseje az Újtestamentumot jelképezi. Vörös színe Krisztusnak az emberiségért kiontott vérére emlékeztet. Ez utóbbi motívum számtalan változatban a néphiedelmek között is megtalálható (húsvéti-, ill. a piros tojás ajándékozása). Régen a tojás sem tartozott a böjti ételek közé, viszont igen alkalmas átmenetnek tartották a böjtről a rendes étkezési módra. A hagyomány szerint Mária Magdolna nyújtott át egyszer Tibériusz császárnak egy tojást e szavakkal: Krisztus föltámadt. A tojászszentelés már a 12. század óta benne található a szertartáskönyvekben.

Az ünnep egyik dísz és egyben kenyere a cifrára fonott nagy kalács. Alapja szinte egyugyanazon kelt tészta, amit a különböző népek eltérő hagyományaik és vérmérsékletük szerint ízesítenek, fűszereznek, díszítenek.

Receptgyűjtemény:

Tojással sült foszlós húsvéti kalács (a sonkához):

Hozzávalók (6 személyre):

liszt 0,5 kg; élesztő 3 dkg; tej 3,5 dl; tojássárgája 2 db; porcukor 5 dkg; vaj 8 dkg; só 1 mokkáskanál; kemény tojás 6 db; a kenéshez 1 tojássárgája.

A lisztet mélyebb tálba szitáljuk, a közepébe mélyedést készítünk, majd beleöntjük az előzőleg 1 dl cukros langyos tejben felfuttatott élesztőt és csak annyi lisztet keverünk hozzá, hogy galuska lágyságú legyen, tetejét liszttel megszórjuk, betakarjuk és kétszeresére kelesztjük. (kb. 20 perc). Ekkor hozzáadjuk a maradék tejet és cukrot, a tojássárgákat, a sót és jól összedolgozzuk, majd 2-3 adagban beledagasztjuk az olvasztott, de nem meleg vaját, amíg csak szép hólyagos nem lesz. Tetejét megszórjuk liszttel, betakarjuk, langyos helyen kétszeresére kelesztjük, majd lisztezett deszkán lazán átgyúrjuk, három részre osztjuk, hengereket sodrunk belőle, megfonjuk. Vajjal kikent kerek tortaformába kanyarítjuk úgy, hogy a végek közepére kerüljenek, letakarjuk, langyos helyen addig kelesztjük, amíg a tészta már majdnem a forma perméig ér. Belenyomkodjuk a beolajozott, keskenyedő végén tojástúvel kiszúrt kemény tojásokat; - ez kerül felülre. Beolajozni azért kell, hogy ne ragadjon rá a tészta, kiszúrni pedig azért, hogy a benne lévő levegő a hő hatására, sülés közben szét ne robbantsa a tojásokat. Megkenjük a tésztát (a tojásokat nem) a tojássárgával és előmelegített sütőben (200°C-on) 40-45 percig sütjük, ha nagyon pirulna a teteje, fóliával betakarjuk. A formában hagyjuk langyosra kihűlni, lehúzzuk róla a tortagyűrűt és konyharuhával letakarva hagyjuk teljesen kihűlni. Csak az asztalnál szeleteljük, úgy, hogy mindenkinek jusson a tojásból is.

Húsvéti pulykamell

Hozzávalók (4 személyre):

4 vastag szelet filézett pulykamell kb. 60 dkg, 20 dkg főtt sonka, 2 db főtt tojás, 1/2 piros színű paprika, kevés zöld fűszer, 1 fej vöröshagyma, pici torma, 3 db tojás, 2 ek. liszt, 2 ek. zsemlemorzsza, só, pici szárnyas fűszer, bors, étolaj

A megsózott, fűszerezett pulykamellekre nyílást vágunk, és megtöltjük a következő töltelékkel. A megdarált (vagy apróra vágott) sonkát, a megtisztított apróra vágott és olajon megpirított hagymát és 2 db főtt tojást amit villával összetörünk, egy nyers tojással összekeverünk. Megborsozzuk, majd hozzáadjuk az apró kockára vágott piros paprikát és a zöldfűszereket, tormát, és ha szükséges akkor kevés szárnyas fűszerrel ízesítjük. Lezárjuk a nyílást, és a szeleteket lisztben, tojásban, zsemlemorzsában kipanírozzuk, és bő zsiradékban kisütjük. Hasábburgonyával, burgonya golyókkal, vagy pürével tálaljuk. Friss joghurtos salátával együtt kínáljuk.

Tipp: Ha picit lazának érezzük a tölteléket akkor keverjük bele egy kevés zsemlemorzsát. Finomabb lesz a bundázásunk ha kevés tört mandulát, vagy mogyorót keverünk a morzsához.

Húsvéti aprósütemény

Hozzávalók:

3 tojásfehérje, 20 dkg porcukor, 20 dkg őrölt mandula, vagy dió, 1 csapott kiskanál őrölt fahéj, 3-4 szem őrölt szegfűszeg, 1 kiskanál kakaó, savanykás lekvár, a tepsi kikenéséhez zsír és liszt, a díszítéshez apró színes cukorkák.

A tojásfehérjéből kemény habot verünk és a mandulát, a fűszereket, meg a cukrot hozzákeverjük. (liszt nem kell hozzá) Fólián, vagy lisztezett deszkán fél centi vastagra nyújtjuk és tojásformával kiszúrjuk, vagy papírból készült tojásformát rátéve körülvágjuk. Óvatosan, nehogy deformálódjék, kizsírozott, kilisztezett sütőlemezre fektetjük. Előmelegített sütőben kis lángon kb. 25 percig sütjük, ha túl forró a sütő, a mandula megkeseredik. Amikor kihült, savanykás lekvárral kettőt-kettőt összeragasztunk és apró színes cukorkákkal, vagy cukormázzal, mandulával, mogyoróval, kandírozott gyümölcsel díszítjük.